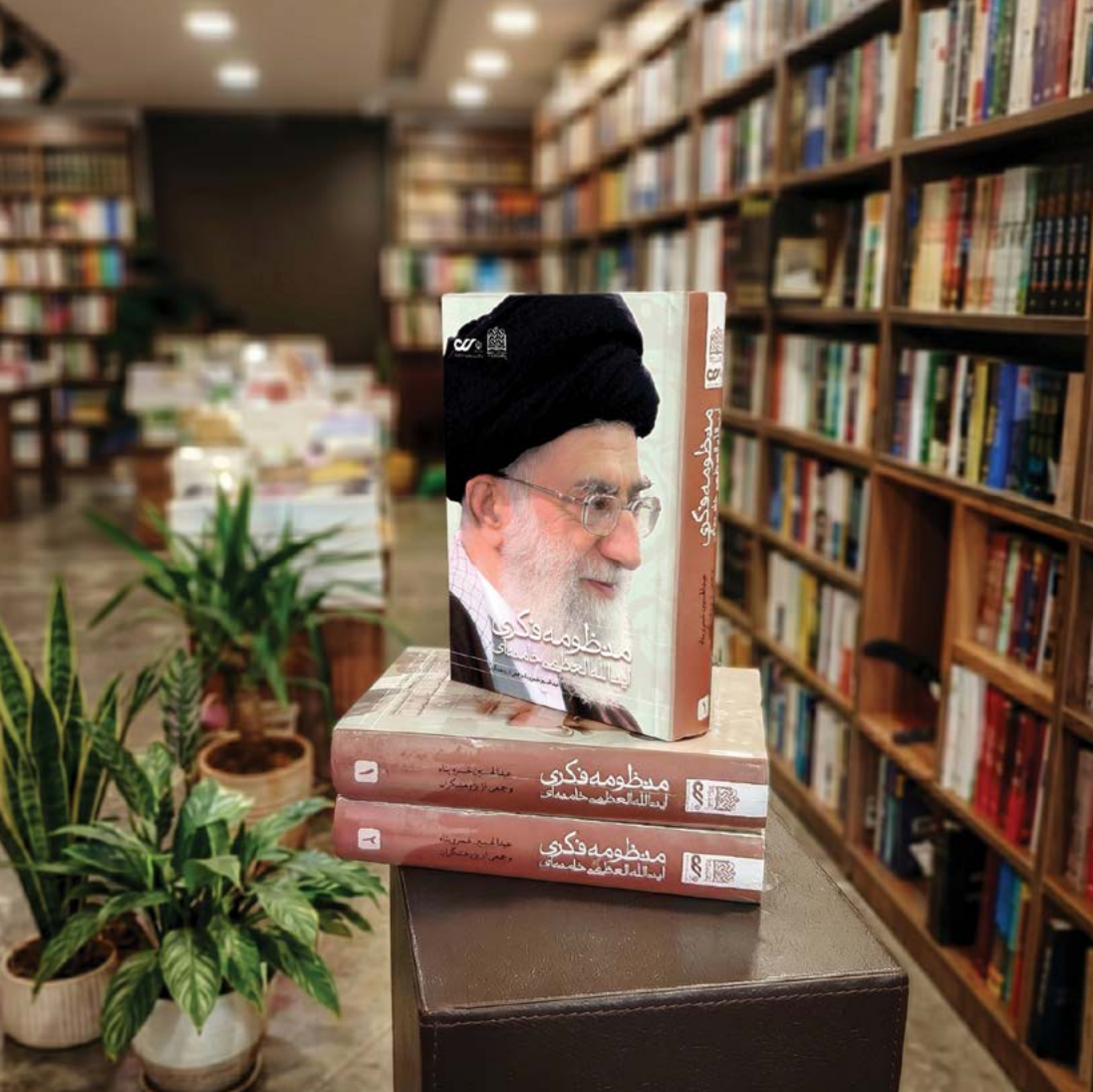

معرفی کتاب «منظومه فکری آیت الله العظمی خامنه ای رَضَوُا عَلَیْهِ»

کازم علیایی ✓

مقدمه:

مشمتمل بر تعریف، ضرورت، روش، منطق و ساختار بحث می‌باشد. می‌توان به اختصار به محتوای آن اشاره نمود؛

اهمیت فهم منظومه فکری امام شهید از این جهت است که ضمن آشنایی عمیق و دقیق با اندیشه‌های راهبردی رهبر شهید انقلاب، تبیین‌گر خط مشی ایشان در مسیر انقلاب بوده که با ولایت‌مداری صحیح زمینه‌ساز ظهور تمدن اسلامی و حیات طيبة می‌شود.

مطالعه و بررسی بیانات و مکتوبات ایشان نشانگر این است که حضرت آیت‌الله خامنه‌ای بر این باورند؛ دین منظومه به هم پیوسته و هدفمند از نظام فکری در ابعاد مختلف حیات بشری است و آموزه‌های دینی همه عرصه‌های رفتاری و معنوی آدمی را در بر می‌گیرد.

ضرورت شناخت نظام فکری آیت الله خامنه‌ای از این جهت است که، اندیشه حضرت آیت الله خامنه‌ای یکی از منابع اصلی و بالادستی برای شناخت مسیر انقلاب اسلامی است و شناخت منظومه ای اندیشه‌های ایشان نگرش جامعی به انسان می‌دهد، خصوصاً برای مسئولان نظام اسلامی و ضرورتاً در سایه این شناخت این نظام فکری، صعود کشور به قله‌های موفقیت را فراهم می‌آورد.

- برخی پرسش‌های این تحقیق عبارت‌اند از: نظام فکری مطلوب نزد رهبر معظم انقلاب در عرصه بینش، ارزش و کنش چیست؟
- اصول راهبردی رسیدن به این نظام چیست؟
- نهادهای مرتبط با نظام‌های بینشی، ارزشی و کنشی برای تحقق نظام جامعه مطلوب، دارای چه وظایف اساسی هستند؟
- روش و شیوه نگارش منظومه فکری: گزارشی بودن و مستند و بدون تحمیل آراء نویسنده

کتاب منظومه فکری آیت‌الله العظمی خامنه‌ای رحمته‌الله علیه شامل مجموعه مقالاتی است که تحت نظارت استاد عبدالحسین خسروپناه و جمعی از پژوهشگران، و حاصل تحقیقی مستدل با محوریت مطالعه مجموعه مکتوبات و منشورات و بیانیه‌ها و سخنرانی‌های رهبر شهید انقلاب است، که نظام بینشی و نگرشی و نظام کنشی و منشی رهبر شهید انقلاب را بررسی کرده است و نشان می‌دهد که منظومه فکری ایشان بیانگر گفتمان و جریان فکری و فرهنگی ویژه‌ای دارد و همراه با اهداف و نظام‌های اجتماعی اسلام است، ادامه دهنده و استمراربخش گفتمان فکری و عملی امام خمینی رحمته‌الله علیه است و با رویکرد اجتهادی به مسائل معاصر می‌پردازد و از جریان‌ها و گفتمان‌های معاصر خود متمایز است.

جریان‌های معاصر چون جریان سنتی بی‌توجه به دغدغه‌های انسان معاصر، جریان روشنفکری غرب‌زده و شرق‌زده، جریان روشنفکری دینی التقاطی، جریان تجدیدستیزی و سنت‌گرایی و جریان اخباری نوین و ضدعقلانی که همگی با نظام فکری اصیل اسلامی فاصله دارند.

این کتاب به همت پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی و با اجازه دفتر حفظ و نشر آثار حضرت آیت الله خامنه‌ای و با حمایت مرکز بررسی‌های استراتژیک ریاست جمهوری در دو جلد و ۱۴۰ صفحه به چاپ رسیده است.

نگاه کلی به محتوای کتاب

در این مجموعه ساختار کلان منظومه فکری حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در یک مقدمه و چهار بخش تدوین شده است؛

جهان‌شناسی و انسان‌شناسی و جامعه از نگاه اسلامی مورد بررسی قرار گرفته است. در این بخش، توحید محور مرکز اصلی منظومه فکری رهبر شهید به شمار می‌آید. این بخش جهان‌بینی اسلامی را در پرتوی اندیشه‌های رهبری بازبینی می‌کند تا نظام‌های بینشی و نگرشی ایشان را عرضه کند. معظم له توحید را دارای یک معنای عام می‌دانند که می‌تواند همه عرصه‌های فردی و اجتماعی انسان را فرا بگیرد. ایشان دایره عبودیت را بسیار وسیع می‌دانند و معتقدند همه فید و بندهایی که به بشر بسته می‌شود، یک عبودیت و بندگی برای بشر به وجود می‌آورد. این جهان‌بینی توحیدی در همه شئون زندگی انسان نفوذ می‌کند و به انسان چگونه زیستن را می‌آموزد.

- این بخش شامل مقالات:
- مقاله (۱): «منطق فهم اسلام»** اثر سید سعید لواسانی
- مقاله (۲): «خداشناسی توحیدی»** اثر مهدی رودبندی
- مقاله (۳): «ولایت در منظومه فکری مقام معظم رهبری»** اثر عبدالله محمدی
- مقاله (۴): «اسلام‌شناسی»** اثر سید فرید حاج سید جوادی
- مقاله (۵): «جهان‌شناسی اسلامی»** اثر قاسم ترخان
- مقاله (۶): «انسان‌شناسی اسلامی»** اثر ابراهیم ابراهیمی
- مقاله (۷): «جامعه اسلامی»** اثر محسن مهاجرنیا

بخش دوم: نظام‌های منشی و رفتاری

مشمول بر نظام‌های منشی و رفتاری حضرت آیت الله خامنه‌ای است که بیانگر بایدها و نبایدها و شامل نظام عبادی و معنویت، اخلاق اسلامی، نظام تربیت اسلامی است.

- جامعیت آراء به این صورت که مبانی مهم و اصلی اندیشه و آراء و تطور آراء ایشان ذکر شده
- پرهیز از نقل قول مستقیم در موارد ممکن
- پرهیز از حاشیه پردازی و بیان پیام کلیدی کوتاه و منظومه وار بودن
- اجتهادی بودن؛ به این جهت که در مباحث ایشان عناوین به صورت صریح بیان نشده و عنوان بندی اجتهادی انجام شده
- ویژگی های مهم منظومه فکری آیت الله خامنه ای عبارتند از:
- استمرار و تحقق بخش منظومه فکری امام خمینی به جهت اعتقاد ایشان به پیوند امام خمینی و انقلاب اسلامی ایران
- داراری رویکرد جریان شناسانه و ناظر به جریان های مختلف ایران و جهان اسلام و جهان غرب
- مبتنی بر عقلانیت اسلامی انقلابی
- برخورداری از تبیین عقلانی و وحیانی نسبت به مفاهیم کلیدی منظومه
- سریان مفاهیم بنیادینی همچون توحید و ولایت در مفاهیم کاربردی و اجتماعی منظومه
- منحصر نماندن منظومه در مباحث فلسفی-کلامی و فقهی و مشتمل بودن بر مباحث راهبردی در عرصه های مختلف نظام های اجتماعی
- مشمول بودن منظومه بر جهان بینی و ایدئولوژی و جامعه سازی
- سریان روح استکبار ستیزی در اجزا منظومه
- آینده نگری نسبت به حوادث نظام و جهان
- استقامت و پایداری بر مبانی و اصول و ارزشهای انقلاب اسلامی

بخش اول: نظام‌های بینشی و جهان بینی

نظام بینشی متشکل از زیرنظام‌هایی چون فهم منطق اسلام، خداشناسی توحیدی، ولایت شناسی، اسلام شناسی،

- مقالات این بخش:
- مقاله (۱):** «نظام فرهنگ اسلامی» اثر ابوالحسن حسینی
- مقاله (۲):** «نظام علمی اسلام» اثر امیر سیاه پوش
- مقاله (۳):** «نظام مدیریت اسلامی» اثر عبدالله نظرزاده
- مقاله (۴):** «نظام سیاست اسلامی» اثر محسن مهاجرنیا
- مقاله (۵):** «نظام اقتصاد اسلامی» اثر امیر سیاه پوش
- مقاله (۶):** «نظام حقوق اسلامی» اثر رضا محمدی
- مقاله (۷):** «نظام قضایی اسلام» اثر فرج الله هدایت نیا
- مقاله (۸):** «نظام امنیتی دفاعی اسلام» اثر نجف علی غلامی

بخش چهارم: نظام اجتماعی اسلام؛ استقلال، عدالت، پیشرفت، تمدن

از دیدگاه امام شهید تمدن اسلامی پاسخی به تمام سردرگمی‌های بشر مدرن است. این مبانی فکری با صدور انقلاب به تمام جهان مخابره شود. در واقع توحیدگرایی، توحید منشی و توحید کنشی، همه مشکلات فکری و اخلاقی و اجتماعی جوامع اسلامی را حل می‌کند. و پرسش‌های روشنفکران سکولار غرب‌گرا و شرق‌گرا را بی‌معنا می‌سازد. آزادی و استقلال و فرهنگ اسلامی و همچنین جمهوریت و اسلامیت در کنار هم معناي جدیدی برای بشریت به ارمغان می‌آورد.

تمدن اسلامی، مبتنی بر منظومه فکری رهبر شهید انقلاب اسلامی، توحیدمحور است؛ توحیدی که نه تنها در عقیده و قلب آدمیان حضور دارد؛ بلکه همانند روحی،

معنویت، اخلاق، تربیت و عبادت اسلامی موضوعات محوری این بخش هستند. بنا به تعالیم این فصل عبادت عالی‌ترین شکل ارتباط انسان با پروردگار خویش است و توحید که اساسی‌ترین و محوری‌ترین عقیده اسلامی است جز با پرستش خداوند حاصل نمی‌شود.

این بخش نیز شامل مقالات:

- مقاله (۱):** «نظام معنویت اسلامی» اثر حمید رضا مظاهری سیف
- مقاله (۲):** «نظام اخلاق اسلامی» اثر روح الله شاطری
- مقاله (۳):** «نظام تربیتی اسلام» اثر مرتضی لطفی، محمد شعبانی
- مقاله (۴):** «نظام عبادی اسلام» اثر ابوالحسن غفاری

بخش سوم: نظام‌های اجتماعی؛ فرهنگ، علم، مدیریت، سیاست، حقوق، اقتصاد، قضایی و امنیتی-دفاعی

این بخش با عنوان نظام‌های اجتماعی اسلام مشتمل بر ریز عناوین؛ نظام فرهنگ اسلامی، نظام علم اسلام، مدیریت اسلامی، سیاست، حقوق و اقتصاد، نظام قضایی اسلام، نظام امنیتی-دفاعی اسلام از منظر آیت الله خامنه‌ای می‌باشد.

به عنوان مثال اگر بخواهیم مبانی فکری معظم له را در خصوص بایسته‌های قضایی مطرح کنیم باید بگوییم که عدالت قضایی از اجزای جدایی‌ناپذیر دستگاه قضا است. با توجه به کرامت آدمیان و برابری آنان در انسانیت و در قبال قانون، باید از ستم دیده احقاق حق شود؛ خواه ضعیف باشد یا قوی؛ و نیز باید با ستمکار برخورد شود، خواه توانا باشد یا صاحب منصب باشد یا فردی عادی در جامعه باشد.

همه ساحت‌های فردی و اجتماعی، ملکی و ملکوتی انسان را احاطه کرده است. آزادی، استقلال، دانش، قدرت، سیاست، قضاوت، امنیت، دفاع و... جملگی توحیدی هستند. همچنین در این بخش به مقالات زیر پرداخته شده است:

مقاله (۱): «استقلال اسلامی» اثر سید

مرتضی نبوی، صالح اسکندری

مقاله (۲): «آزادی اسلامی» اثر

ابوالحسن حسینی

مقاله (۳): «عدالت اسلامی» اثر محمد

زارع قراملکی

مقاله (۴): «پیشرفت اسلامی» اثر

امیر سیاه‌پوش

مقاله (۵): «تمدن اسلامی» اثر عبدالحسین

خسروپناه، مهدی شاهرخ اصفهانی

